

Izbaja vsak dan razen nedelje in praznikov.
Issued daily except Sundays and Holidays.

PROSVETA

Uredniški in upravljalni prostori: 2657 S. Lawndale av.
Office of publication: 2657 So. Lawndale ave.
Telephone: Lawndale 4835.

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

LETO—YEAR XIII. Črna lista. Entered as second-class matter January 22, 1916, at the post-office at Chicago, Illinois, under the Act of Congress of March 3, 1879. Chicago, Ill., torek, 23. novembra (Nov. 23d) 1920. Subscription \$5.00 Yearly. STEV.—NUMBER 275.

Published and distributed under permit (No. 148) authorized by the Act of October 3, 1917, on file at the Post Office of Chicago, Illinois. By order of the President, A. S. Burlison, Postmaster General.
Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in section 1103, Act of Oct. 3, 1917, authorized on June 14, 1918.

NAPREDNI DELAVSKI VODITELJI PROTI OMEJEVANJU NASELJEVANJA.

NAZADNJAŠKI VODITELJI SEVEDA SODIJO DRUGAČE.

Naseljeniško vprašanje se ne da rešiti z omejitvami, pravijo napredni delavski voditelji.

New York, N. Y. — Rešitev naseljeniškega vprašanja sili zopet v ospredje. To potrjuje vesti, ki govore, da se kongresni zborniški naseljeniški odsek zopet peča s predlogo za omejitev naseljevanja.

Največji nasprotniki naseljevanja so seveda džingoti in ti se trudijo, da dobe podporo strokovno organiziranega delavstva. V "Ameriški delavski federaciji" je pa tudi precej starokopitnih delavskih voditeljev, ki so za najstrožje omejitve naseljevanja, ker mislijo v svoji duševni omejenosti, da se delavsko vprašanje najlažje in najbolje rešuje, če se omeji naseljevanje delavcev iz Evrope. Nekateri teh nazadnjačkov zahtevajo, da se naseljevanje v Ameriko iz južne, vzhodne in jugovzhodne Evrope prepove saj za štiri leta. Po zahtevi teh nazadnjakov bi se naj izključili vsi narodi od naseljevanja, ki so živel v prejšnji avstro-ogrski državi, naseljeniki iz Nemčije, Rusije, Poljske, z Balkana in državice, ki so nastale iz Rusije.

Napredni delavski voditelji so proti omejitvi naseljevanja iz Evrope in nastopili bodo pred zborniškim odsekom, da se ne prizna omejevanje naseljevanja iz Evrope, ampak da se naseljeniško vprašanje reši po modernih potih in na modern način.

Abraham Baroff, tajnik organizacije krojaških delavcev, pravi, da je vsako omejevanje naseljevanja prelom ameriških tradicij in ameriškega duha. On prizna, da se je brezposelnost razvila do gotove meje, a temu dodaja, da delavske strokovne organizacije lahko nevtalirizirajo učinek naseljevanja, ako sprejmejo naseljenike kot člane organizacije. Največja odpomoč je pa enaka razdelitev dela in za tako razdelitev dela se morajo bojevati strokovne organizacije.

Morris Kaufman, predsednik strokovne organizacije krznarskih delavcev, je odločen nasprotnik omejitve naseljevanja za delavce iz Evrope. Izjavil je, da zrnaga v stavki, ki jo vodi zdaj njegova organizacija proti krznarskim podjetnikom, bo največ pripomoga, da se delavcem ni treba bati konkurence od strani naseljenikov.

K temu je še dodal, da bi bila velika krivica, če bi se zdaj izključili evropski delavci od izseljevanja, ko glad mori delavce v Evropi.

Max Zaritsky, predsednik organizacije klobučnih in kaplnih delavcev, izjavlja, da se hočejo nekateri nazadnjaški voditelji strokovno organiziranega delavstva masčevati nad evropskimi delavci, ker so bili sami tepeni pri zadnjih volitvah od reakcije.

Giorollano Volenti, predsednik "Italijanske delavske zbornice" v New Yorku, pravi, da bodo Italijanski strokovno organizirani delavci sami skrbeli, da ne bodo prihajali iz Italije v Ameriko iz poblicev, v katerih je veliko delavcev brez dela.

Drugi delavski voditelji pravijo, če bi šel Samuel Gompers, predsednik "Ameriške delavske federacije" pred zborniški odsek in bi priporočil, da se sprejme postava, ki dovoljuje, da ima "Ameriška delavska strokovna organizacija" stalni odbor na Ellis Islandu, da takoj organizira naseljenike, ko pridejo v Združene države, bi izvršil zelo dobro delo. Ali v trenutku, ko to izvrši, bi džingoti, ki zdaj zahtevajo, da se prepove naseljevanje iz Evrope, padli po Gompersu in odklanjali njegovo pomoč. Edina pra-

NOVI IZGREDI V ITALIJI; OSEM UBITIH IN 64 RANJENIH V BOLOGNI.

Rim, 22. nov. — V Bologni so bili danes veliki izgredi in krvavi boji med karabinarji in delavci. Tri bombe so pošle med zborovanjem občinskega sveta v mestni hiši. Bitka na ulicah je trajala več ur. Osem oseb je bilo ubitih in 64 ranjenih.

KDO SO PRAVI PODRAŽILCI KRUAH.

MALI PEKOVSKI PODJETNIKI SO SCENILI KRUE, VELIKI GA PRODAJAJO PO VOJNIH CENAH.

Veliki pekovski podjetniki prihajajo prav s ceninami izgovori za vojne cene.

Chicago, Ill. — Mali pekovski podjetniki so scenili hleb kruha na deset centov, veliki pekovski podjetniki pa oddajajo kruh po vojni cenah in hleb kruha iz teh pekarn prodajajo v prodajalnah po dvanajst do štirinajst centov. Pekovski velepodjetniki se izgovarjajo, da ne morejo prodajati kruha po nižji ceni, ker imajo velike zaloge moke, ki so jo kupili po visoki ceni.

Stara pesem škajpada! Pekovski velepodjetniki vendar ne dajo svojih knjig v pregled kakšnemu ljudskemu odboru, da pregleda, kdaj je bila moka naročena in po kakšni ceni. Ali ljudstvo ve tole: Ko so šle cene navzgor, ni noben pekovski velepodjetnik povedal, da ima velike zaloge moke in da zaradi tega lahko prodaja kruh po nižji ceni, dokler ne porabi svoje zaloge moke. Ampak zgodilo se je nekaj drugega! Komaj je prišla plezati cena moki navzgor, so pekovski velepodjetniki tudi podražili kruh. In ker smo bili takrat v vojni in so bile izdane gotove omejitvene odredbe za pečenje kruha, da se taš hrami s pšenico, so imeli priliko porabiti tudi moko najnižje kakovosti. Pekovski velepodjetniki so bili takrat založeni z moko, da bi jim zadoštalova za par let, če tudi bi ne kupili vreče moke. Vedeli so prav dobro, da bo pšenica določena cena in pomnožili so svoje zaloge, da so si lahko pomagali z njo, dokler ni bila določena cena odpravljena. Kmalu po odpravi določene cene je pa začela padati cena pšenice, z njo pa tudi cena moki.

Zdaj prihajajo z iggovorom na Hooverja, da jih je zapeljal, da so napravili velike zaloge, ker je Hoover nekoč dejal, da bo Evropa potrebovala dve sto petdeset milijonov bušljev pšenice.

To je zelo cenen izgovor, kajti gospodje pekovski velepodjetniki so prav dobro vedeli, da bo letos izredno dobra letina in da je bilo v Združenih državah še dve sto milijonov bušljev pšenice v rezervi, ki se potrebuje za izvoz. In ker pekovski velepodjetniki niso neumni ljudje, ampak so prav dobro podučeni v vseh špekulacijskih potezah, zaradi tega nihče ne verjame, da so se založili z moko, ker so prav dobro vedeli, da cena pade.

ZA \$100,000 OPIJATOV ZASEZENIH.

Toledo, O. — Tukaj so zasegli za sto tisoč dolarjev narkotičnih strupov, ki so bili vtihotapljeni iz Kanade.

vilna rešitev naseljeniškega vprašanja je v tem, da tujzemski delavci, ko pridejo v Ameriko, pristopijo v delavske strokovne organizacije, v katero pripadajo po njih poklicu. Kadar se to zgodi, se ni treba bati, da postanejo naseljeniki konkurentje ameriških delavcev, ker bodo zahtevali in prejeli tisto mezdno kot strokovno organizirani delavci.

REPUBLIKANGI ZA VRZEJO VERSAILSKO POGODBO.

IMAJO SVOJ NAČRT ZA SKLEPANJE MIRU.

V senatu pride skoraj zanesljivo do burnih rasprav.

Washington, D. C. — Nasprotniki versailske mirovne pogodbe prav zanesljivo izvedejo močan pritisk na izvoljenega predsednika Hardinga, ko nastopi svoje mesto, da se versailska mirovna pogodba zavrže. V političnih krogih govore, da je program nasprotnikov versailske mirovne pogodbe tale:

1. Popolna odklonitev versailske pogodbe.
2. Izgotovitev Združenih držav iz dolžnosti, da se izvedejo določbe v mirovni pogodbi.
3. Proglasitev miru po kongresni resoluciji.
4. Pogajanja o prijateljskih stikih z Avstrijo in Nemčijo.

Republikanci, ki zagovarjajo ta predlog, menijo, da z njim soglašata tudi senator Harding. V senatu pride prav zanesljivo do burnih rasprav med zagovorniki tega mirovne programa in prijatelji versailske mirovne pogodbe. Značilno je, da republikanski senatorji, ki se zdaj nahajajo v Washingtonu, zagovarjajo princip, da se proglasi mir med Avstrijo in Nemčijo, ki bo podobna znani Knoxovi resoluciji, katero pa je predsednik Wilson vetiral. Republikanski senatorji pa tudi niso vsi enih mnenj. Nekateri so popolnoma proti versailski mirovni pogodbi, drugi so pa za njo, toda s pridržki.

UČITELJICA, KI NE POSNA KLEČEPLASTVA.

Chicago, Ill. — Gdš. Frances Lloyd, suspendirana učiteljica, je povedala, zakaj ni dovolila, da vstanejo otroci dne 11. novembra za eno minuto, da se na ta način praznuje druga obletnica sklenjenega premirja.

Učiteljica je rekla: "Da, nisem se ozirala na odredbo, da vstanejo otroci. Povedala sem mr. Mortensonu (učiteljskemu superintendentu), zakaj nisem tako ravnala, kot mi je bilo ukazano.

"Mr. Mortenson me je vprašal, če nimam spoštovanja do mrtvih. Odgovorila sem mu, da jih spoštujem globoko, kakor tudi družine, ki žalujejo. Vprašala sem superintendenta, če je že kdaj odredil, da otroci vstanejo, da počaste velike znanstvenike, pisatelje in izumitelje, ki so izvršili konstruktivno delo na svetu.

"Dejala sem mr. Mortensonu, da sem 100-odsotna Američanka in zagovarjam le pravico. Želim, da Združene države vzamejo proč roke od Rusije in vpostavijo tukaj zopet svobodo govora.

"Poklicani so bili drugi učitelji in učiteljice kot priče proti meni. Vsi so pričali, da verjamejo v moje ideje in da pripadajo med najboljše učiteljice. Ko je pronašel, da učitelj in učiteljice ne more izbrati proti meni, so bili poslani proč.

"Če mi bo dovoljeno, da se zopet vrnem na svoje delo, bo kmalu drug preprič, ko pride odredba, da učimo otroke prepevati verske pesmi, kar se zgodi že v prvih par tednih. Nikdar ne bom učila otrok prepevati verskih pesmi."

Odkar je bila učiteljica suspendirana, je dobila že pol tuceta pism, da nastopi službo.

OVČJERJA V WASHINGTONU.

Portland, Ore. — E. N. Kavanagh, pomožni gozdar, poroča, da se pase na pašnikih Okanogana, v državi šumi v centralnem Washingtonu, osemdeset tisoč ovč. Vjaje v hribih je zapadel sneg, kar obeta dobre pašnike v prihodnjem letu.

SODNIK JE PREPRIČAN, DA JE TOM MOONEY PO NE-DOLÈNEM OBDOBJU.

San Francisco, Cal. — Vrhovni sodnik Griffith, pred katerim se je vršila obravnava proti Tomu Mooneyu, je izjavil te dni, da je on prepričan, da Mooney ni kriv bombnega napada na "Preparadnes Day", radi katerega je bil obsojen v dosmrtno ječo.

LIGA ZA PODIVJANJE NARODOVI.

Ženska skupščina dokazuje, da je liga narodov liga imperialistov za iskoriščanje narodov.

DIPLOMACIJA IZ JANSKE DOBE.

Ženeva, Švica, 22. nov. — (Poročila C. F. Bertelli "Škaskemu Herald-Examinerju") — Pet let vojne, dvanajst milijonov mrtvih, sedem milijonov trajno pobabljenih, splošna finančna propast in nepopolno trpljenje — vse to ni prav nič naučilo starih diplomatov.

Zavezniške in nevtralne vlade naravnost zametujejo strašni nauk svetovne vojne. Najbolj vneti pristajali lige narodov morajo to priznati. Svetu se poroča, da v Ženevi zboruje skupščina lige narodov, prvi mednarodni parlament. V resnici pa zborujejo v obiskurni, bivši kalvinsko-reformatični cerkvi zastopniki svetovnih imperialistov, ki so si neprestano v lasih; pod plaščem vesoljnega bratstva se vrše boji za sebične motive.

Kdar poslušajo govore v skupščini, mora spoznati, da je vojna ponižala človeško naravo v globine primordijalnih instinktov janske človeka. Vse delegacije, ki so prišle v Ženevo, nimajo drugega namena, kakor da izvelejo iz lige narodov maksimalne ugodnosti za svojo državo.

Velika Britanija se tepe za svetovno hegemonijo.

Francija bi rada, da liga narodov služi njej za stikalnico, da iztisne iz Nemčije zadnji belji in jo drži k tlom za vso večnost.

Italija želi, da ji liga pomaga obdržati anektirane dežele in da ji garantira uvoz železa, pšenice in premoga; zato zahteva, da vse države v ligi združijo materialni surovini za skupno vporabo.

Japonska hoče biti velesila in dominirati Sibirijo, Korejo, Kitajsko in Pacifik.

Male države igrajo vlogo satelitov. Vsaka država ima svojega "velikega zaščitnika", okrog katerega se suče in kima kakor ukaže zadnji. Čili in Peruvija sta menda zato poslali zastopnike v Ženevo; da se tukaj obkladajo s psovkami.

Tupatam med delegati se dobi potenjaki, ki se osmeli govoriti v imenu "bratstva, človečnosti, pravice in demokracije", toda njegove besede nalete na gluha ušesa. Večina delegatov — in zelo velika večina — pripada državam, ki so se na ta ali način okoristile s premirjem oziroma bi se rade okoristile. Kavsanje za plen — to je vse!

Ženeva, 22. nov. — Sledeče države so poslale prošnjo za vstop v ligo narodov: Finska, Latvija, Litva, Estonija, Avstrija, Bolgarija, Albanija in Kostarika.

ŽENSKA JE UBILA POLICAJA.

St. Louis, Mo. — Marija Scott, ki se je peljala v družbi svojega soproga, je ustrelila policajsa Charles J. Baekera, ko je opozoril njenega soproga, da prehitro vozi. V tem trenutku je pa skočil policajev tovariš Bittmeir na drugo stran avtomobila in zaklical s samokresom v roki, da se naj pada. Policaj je na to zakonsko dvojico odpeljal na policijsko postajo.

Angleži koljejo Irce na debelo.

Veliko število mrtvih in ranjenih med Irce in angleškimi četami. Dublin v plamenu. Revolucija prekaša ono pred štirimi leti. Vse bolnišnice v mestu so polne ranjencev. Duhovnik ubit in zagreben v blatu.

London, 22. nov. — Po novejših poročilih je bilo v večerajšnjih bojih v Dublinu 35 mož ubitih in 70 do 100 ranjenih. Dublin je danes pod popolno kontrolo angleških čet.

Hamar Greenwood, minister za Irsko, je danes predpoldne konferiral z Lloydom Geomom o irskem položaju in — kot izgleda — vlada je uvedla cenzuro na vesti iz Irske. Brzojav ni od jutra prinesel nobenih podrobnosti več o bojevanju v Dublinu. Uradno poročilo našteva dolgo vrsto častnikov in civilnih uradnikov, ki so jih irski republikanci spravili na oni svet v soboto in nedeljo. Z Dublinom je pretrgana vsaka zveza, tudi poštna. Iz Corka poročajo, da nameravajo angleške vojaške oblasti dovoliti, da se vporabljajo strupeni plini proti irskim sinfajncev. Angleški ministri se boje atentatov in so vsi oboroženi in v varstvu močnih telesnih mož.

Londonški kapitalistični listi hujskajo na še večje prelivanje krvi na Irskem. "The Globe" poziva vlado, da naj izjavi, da za vsakega umorjenega Angleža v službi krone bodo ustreljeni trije Irce brez obravnave.

Dublin, Irsko, 22. nov. — Ijuti krvavi boji so izbruhili v Dublinu. Irski republikanci in angleški vojski so se spopadli v mnogih delih glavnega mesta Irske. Število mrtvih raste vsako uro in bolnišnice so napolnjene z ranjenci. V mnogih krajih mesta je izbruhnil požar in pomoli v pristanišču ter skladišča s premogom so v plamenu.

Boji trajajo že od petka, toda najbrutalnejši dogodek je bil izvršen večeraj popoldne v Croke parku, kjer so angleški črnorujaveli streljali iz strojnice v množico 15.000 oseb, ki je prisotnovala nogometni igri (football). Uradno poročilo se glasi, da je bilo ubitih deset oseb, 65 pa ranjenih, toda po irskih poročilih je šest trideset oseb mrtvih in več kot sto ranjenih.

Sinfajncevi so ubili štirinajst angleških častnikov v splošnem navalu na črnorujavce. Irce so invadirali vse hotele v Dublinu in postrelili častnike in uradnike, ki so tam stanovali. Izgredi se vrše tudi v mnogih drugih mestih Irske.

London, 22. nov. — "Daily Herald" je danes zjutraj prejel vest, da dirjavo v Dublinu silovite bitke, ki prekašajo one v velikonočni revoluciji leta 1916. Brzojavka dostavlja: "Dublin se je spremenil v peklo; pristanišči pomoli, premogovna skladišča in velike ladje so v plamenu."

General Macready, vrhovni poveljnik armade na Irskem, je proglasil vojno stanje in izoliral Dublin. Vojski so obkrožili mesto in železniška zveza je pretrgana. Depeša iz Corka "Exchange Telegraph" se glasi, da so vojski policisti snoči slepo streljali na ulicah in metali bombe.

"Daily Mail" je objavila zagnano poročilo, da je vlada sklenila takoj poslati novo, močno armado na Irsko. V armadi in morarici se vrši veliko gibanje.

Iz poročil o večerajšnjih bojih v Dublinu je videti, da v bitkah prisostvujejo tudi ženske. Dvanajst bolniških postrežnic je bilo aretiranih. Nad mestom so se pojavili eroplani, ki so povzročili med prebivalci velik strah v pričakovanju, da bodo padale bombe iz zraka.

(Dalje na 3. strani).

AMERIKA IN FRANCIJA TEŽKO GLEDATA RUSKO-BRITSKI PAKT.

V Washingtonu vidijo priznanje sovjetov v Londonu; Vanderlip primerja Lenina s Lincolnom.

10,000 PETLUROVIH VOJAKOV POBEGRNILO NA POLJSKO.

Washington, D. C. — Ameriški in francoski diplomatje so v veliki zadregi zaradi trgovske pogodbe med Anglijo in sovjetsko Rusijo. Neki uradnik v državnem departamentu je rekel, da se bo valed te pogodbe spremenilo vse diplomatsko razmerje med Anglijo, Francijo in Ameriko in sunanja politika teh držav bo tudi revidirana.

Vladni krogi v Washingtonu smatrajo rusko-britsko trgovsko pogodbo kot napoved absolutnega priznanja sovjetske vlade v Moskvi, vrhutega pa pričakujejo, da se trgovska alijansa prslavi v politično svyso, ki ima lahko dalekosežne posledice. Pogodba je trinit betake in sovjetske diplomacije. Ako je verjeti komunističnim krogom v Moskvi, bo Anglija zavarovana proti ruski revolucionarni propagandi v Aziji nasprotno pa je sovjetska vlada zavarovana proti istirjanju carjevih dolgov. V pogodbi je točka, ki se glasi, da sme sovjetska Rusija poslati svoje diplomatske zastopnike v vse dežele Velike Britanije, ki imajo popolno imuniteto in smejo svobodno obdehati s svojo vlado brez vsakih ovir.

Državni departament se dobro zaveda, da velika večina ameriškega ljudstva ne odobrava sedanjega stališča vlade napram sovjetski Rusiji. Iz gotovih krogov se poroča, da se washingtonska vlada trdovratno drži tajne pogodbe, ki je bila sklenjena s Kerenskijevo vlado poleti leta 1917, ko je bila znana Rootova mislija v Rusiji. Da je na tem poročilu precej resnice, dokazuje dejstvo, da ameriška vlada še danes priznava Kerenskijevega (in prej carjevega) poslanika Bakmetljeva v Washingtonu, dasiravno še tri leta ne zastopa nikogar razun samega sebe in kilko pregnanih caristov.

London, 22. nov. — Washington D. Vanderlip, ki je na potu iz Rusije nazaj v Združene države, je dejal tukaj v intervjuju, da bo republikanski kongres nedvomno pooblastil trgovino z Rusijo, ko se snide prihodnji mesec. On upa, da se trgovina, katero je sklenil v Moskvi, prične v prihodnjem letu.

Vanderlip zelo hvali Lenina, s katerim je osebno govoril, in pravi, da je Lenin kombinacija ameriškega Washingtona in Lincoln.

Variava, Poljska, 22. nov. — Iz Galicije poročajo, da so ruske rdeče čete dosegle reko Zbrud na vzhodni gališki meji. Protiboljševske čete generala Pavlenka in Simona Petljura so razkrojile in 10.000 mož je prekorajšilo reko in pribelali so na poljska tla, kjer so bili internirani.

VREME.

Chicago in okolice: V sredo deloma oblačno. Severozapadni vetrovi. Temperatura v zadnjih 24 urah: najvišja 42, najnižja 30. Solnce izide ob 6:49, zalde ob 4:24.

PROSVETA

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

LASTNINA SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Cena oglasov po dogovoru. Rokopisi se ne vrstojo.

Naročnina: Zedinjene države (izven Chicago) \$5.00 na leto, \$2.50 za pol leta in \$1.25 za tri mesece; Chicago \$6.50 na leto, \$3.25 za pol leta, \$1.55 za tri mesece, in za inozemstvo \$8.00.

Naslov za vas, kar ima stik s listom:

"PROSVETA"

2657 So. Lawrence Avenue, Chicago, Illinois.

"THE ENLIGHTENMENT"

Organ of the Slovenic National Benefit Society.

Owned by the Slovenic National Benefit Society.

Advertising rates on agreement.

Subscription: United States (except Chicago) and Canada \$5 per year; Chicago \$6.50, and foreign countries \$8.00 per year.

Datum v oglebanju n. pr. (November 1-20) poleg vsega imena in naslova pomeni, da vam je s tem dnevom potekla naročnina. Poslovno je odgovorno, da se vam ne ustavi list.

NAŠ LETOŠNJI POLJSKI PRIDELEK IN CENE.

Ko je "Zvezni buletin za štatistiko" objavil v številkah, kako velik je letošnji poljski pridelek, so bile številke tako visoke, da se je navadnemu človeku pri čitanju teh števil kar zavrtilo v glavi. Pridelali smo na milijarde bušljev koruze in na milijarde funtov tobaka. Pa tudi pridelek riža, bombaža, krompirja, čebule, ovočja itd. je tako ogromen, da so ljudje opravičeni govoriti, da take letine ne pomnijo Združene države.

Riž na pr. so uvažali navadno iz tujezemstva v Ameriko. Letos se pa pridelali več ko dva in petdeset milijonov bušljev riža ali dvanajst milijonov bušljev več kot kdaj prej v Združenih državah. Na pr. sladkega krompirja so letos pridelali toliko, da bodo v južnih državah z njim krmili prašiče. Več ko sto pet milijonov bušljev so pridelali samo te vrste krompirja.

Pa kaj pomaga ves ta pridelek kmetu in delavcu!

Farmerji tožijo, da jim prekupci ponujajo tako nizke cene za pridelek, da ne krijejo njih obratnih stroškov. Delavci kot konzumentje pa tožijo, da so visoke cene, da morajo kruh še vedno plačevati po vojni ceni, dasiravno so žitnice in žitni elevatorji zvrhani s pšenico.

Kmet in delavec torej nimata koristi od dobre letine! A ker farmer in delavec nimata haaka od dobre letine, ga ima torej nekdo drugi. Koristi od dobre letine imajo privatni bizniški interesi!

Ti interesi niso sejali, orali, želi in mlatili. Vse to delo je opravil farmer. Niso tudi gnojili njiv, kopali jarkov za umetno namakanje ali pa osuševanje zemlje, ker je tudi to delo izvršil kmet.

Bizniški interesi niso izdelali tudi čudeznih strojev, ki služijo dandanes v produkciji. To delo se izvršili inženirji in delavci. Bizniški interesi so najeli le ljudi, da so vodili tovarne, izdelali potrebne načrte in po teh načrtih proizvajali produkte. Kakšne zasluge pa imajo bizniški interesi, za produkcijo na polju in v industriji? Posodili so le farmerjem in tovarnarjem denar, da so prvi lahko preživeli sebe in obdelali polje, drugi pa lahko proizvajali industrijske produkte. In ker so farmerjem in tovarnarjem posodili denar, zahtevajo od tega posojila obresti. To je prvi delež, ki ga vzamejo privatni bizniški interesi za usluge, da so posodili farmerjem in tovarnarjem denar. Ali to je majhen delež, ki ga vzamejo privatni bizniški interesi iz poljedstva in industrije. Največji delež vzamejo privatni bizniški interesi, ko spravijo poljski pridelek in industrijske produkte pod svojo oblast.

Banke, ki posojujejo denar farmerjem in tovarnarjem so pod oblastjo krožka privatnih bizniških interesov, ki imajo svoj glavni stah v Wall Streetu. Ta krožek je spravil pod svojo kontrolo tudi transportna sredstva, ki so po ta za trgovine. Pod svojo oblastje ima žitnice, žitne elevatorje, mline in ogromna skladišča, v katerih leže nagromadeni poljski pridelki. Ravno tako kontrolirajo sirovine, iz katerih se proizvajajo industrijski produkti.

Ustanovili so ogromne truste, ki proizvajajo vse, kar človek potrebuje za svoje življenje. Osvojili so si znani tudi politično moč, tako da je njih vpliv merodajen in odločilen v zakonodaji. Privatni bizniški interesi so združeni, oni nastopajo vedno v celotni fronti, kadar gre za njih koristi.

Fronta producentov pa ni celotna in je raztrgana. Privatni bizniški interesi se trudijo s pomočjo tistih, ki jim služijo kot golo orodje, še povečati ta razkol. Tako na pr. hujskajo farmerja proti delavcu, inženirja, ki je tuša produkcije v industriji, pa proti obema in oba proti duševnim delavcem, da se tisti, na katerih sloni vsa produkcija v poljedelstvu in industriji ne združijo proti privatnim bizniškim interesom. In to hujskanje se jim je še dozdaj vedno dobro obneslo, kar potrjuje tudi zadnji izid predsedniških volitev.

Ta razkol v vrstah vseh duševnih in ročnih delavcev v industriji in poljedelstvu pa omogočuje privatnim bizniškim interesom, da narekujejo farmerju, po kateri ceni bo prodal svoje pridelke, duševnemu ročnemu delavcu v industriji pa po kateri ceni bo plačal poljedelške produkte. Dobra ali slaba letina nima najmanjšega učinka na cene poljskega pridelka!

Če se hočejo farmerji in delavci osvoboditi tega pritiska in izžemanja, tedaj morajo predvsem spoznati resnico, da mora njih fronta biti celotna napram privatnim bizniškim interesom. Dokler pa ne pride to spoznanje, toliko časa bodo farmerji zastoj tarnali, da so delali zastoj, čeprav bodo pridelali toliko, da bi lahko prehranili petkrat toliko ljudstva, kot prebiva v Združenih državah, odpomoči zanje pa ne bo od nikoder.

DOPISI.

Black Diamond, Wash. — Ko čitam napredni delavski list Prosveta, opazim, da so nekateri dopisniki zelo marljivo pri poročanju novic in opisavanju splošnih delavskih razmer v svojih nasebinah. Dopise opazim iz vseh krajev Zdr. drž. edino iz zte nasebine so dopisi bolj redki.

Nekaj časa nazaj sem opazil dopis, v katerem je Martin poročal, kaj se mu je pripetilo, ko je hotel iti k pristilni izpovedi. Nekaj podobnega bi se tudi meni kmalo pripetilo, ako bi ne bil prej odnesel pete, kot mi je gospod priložil goriko zatunice in mesto da bi me očistil grehov, mi je prihranil petak in odvezal dolžnosti, katere ima sleherni kmetni boter. Ponujal mi je tudi neke knjižice in na vprašanje, kje jih je dobil, mi je odgovoril, da od škofa in da so knjižice prevedene v vse jezike. Razumno, da knjižice v deveta nebesa vsako stvar, ki je njih malhi v korist, delavstvu pa v škodo. — In spominjam se na več takih dogodkov iz mojih mladih let, ko sem bival še v stari domovini.

Pobožne mamice so vedno rekale, da je vse to resnica, kar gospod povedo in biti je moralo tako, pa nič drugače. Nič ni bilo pregrešno, ako so se mladi kaplančki zabavali v družbi mladih deklet, pregrešno je bilo le, ako sta se dva mlada rada imela in ljubila, fant in dekle. Ta je bila pa še Sodoma in Gomora. — Dobro mi je tudi še v spominu, ko sem bil star šele 17 let in šel k spovedi. Mlad kaplanček se pa ni oziral prav nič na moje mladost in pričel mi je pripovedovati stvari, o katerih prej še nikdar nisem nič čul in razumno, da sem ga gledal kot tale nova vrata, kaj mi to pripoveduje. In ko ki me priče pelogama podučevati, bi še nič ne rekel, toda pričel je kar naravnost. Vseled tega pustim vse škropilne kamene pri miru. Toda vsak se da speljati enkrat na led.

Neki Zgagar v New Yorku se je tudi "imenitno postavil" ko je izjavil, da potujejo rojaki v storo domovino s parniki, na katerih jih jedo uki in za hrano imajo pa neko šobodro. Toda kaj to njega briga, ker on se masti s klobasami, katere plačajo oni rojaki, ki kupijo pri njemu "šifkarte", in ki so pustijo vjeti na limance tudi samo enkrat. In razumno, da vsak najraje napelje vodo na svoj mlin.

Pirčev Lojze se tudi nekaj repinil, ker od milijondolarskega fonda, v katerega smo nabirali prostovoljne prispevke pri JRZ, ni odpadlo ničesar kraljevaškim petoliznikom. Ne vem, da se tako briga za ta fond, saj on ni ničesar dal. Mi pustimo popolnoma pri miru "ranjko SNZ". On tudi ni pripomogel ničesar k osvobojenju Slovencev, dosti je pa pomagal od kraljevine in je vedno zagovarjal "zloglasni londonski odbor", ki je sedaj prodal pol milijona Jugoslovanov Italijanom, in o tem pa molči kot grob. Za "velike" zasluge, katere so naredili za "Veliko Srbijo" člani londonskega odbora so gotovo sedaj vsi v dobrih službah in ministri.

Mi nikdar nismo vprašali, kam so poslali denar, ki je bil nabran za SNZ in kje so računali, in te gospe od clevelandške teske naj tudi ne boli glava radi milijondolarskega fonda, ker niso prispevali niti pešnega fička, ker toliko pošteno bo že porabljen v namene, v katere je bil nbraan, kot je bil pri SNZ. Jaz sam sem nabiral prostovoljne prispevke in dobro vem, v kake namene sem ga nabiral in niti eden izmed darovalcev se še ni oglasil, da sem nabiral te prostovoljne prispevke pod "napačno pretvoso". Nabiral sem za politične namene in proti imperijalizmu Italije kakor tudi Srbije, ki je sedaj popolnoma podjarmila Slovence in z njimi baranta, kot me-

šetar na živinskem semnju za kravo. Ali ni tako, Lojze?

Dobro mi je še v spominu, ko sta pisala newyorški Zgagar in clevelandška teska, kako bo Srbija osvobodila Slovence, kako bo velika Rusija osvobodila svoje južne brate, dokler je bil še Nikolaj Romanov na prestolu. In sedaj! Srbija je zaskajnila Slovence, in ko se je izvršil velik preobrat v Rusiji in se je ruski proletarijat osvobodil carističnega tiranstva, pa niti ene dobre besede ne privoščajo. In takrat se je pričelo tudi tukaj denunciranje slehernega, kdor ni trobil v kraljevski rog.

Seveda sedaj ostane vse samo pri govorjenju in kričanju "sem slovenske materi sin, zato ljubim Jugoslovanov", kot pravi neki dr. Goričar v G. N. Kako je pa ta "dr." zastopal interese Slovencev v Ameriki, ko je bil še "e. kr. konzul" v Denverju, Colo. mi je pa še dobro v spominu slučaj, ki se je pripetil v Delagua, Colo. Ustreljen je bil namreč nek Slovenec, mladenič, doma nekje na Štajerskem, katerega ime sem pa že pozabil. Ustreljen je bil popolnoma po nedolžnem. Ta "e. kr." konzul je pa mesto, da bi se za stvar zavzel in deloval, da bi bili krivci primerne kaznovani, je pa poslal nekega "zastopnika" k obravnavi, ki je pa izpadla tako, da so bili krivci, kompanijski hlapčoni in pretepači, oproščeni. In sedaj pa lepo nagovarja Slovence v Ameriki, da naj si pomagajo še bolj globoko v sužnost. To prav lepo sveni od teh "neodvisnih delavskih listov", ki zagovarjajo delavske interese le takrat, ko potrebujemo delavcev "\$\$". Dokler bomo delavci podpirali take liste, ki so nam delavcem sovražni, bomo lepo napredovali — nazaj.

V tukajšnji nasebini smo že imeli slov. soc. klub, ki je pred nekaj časom zelo lepo napredoval. Bilo je že 2 članov pri tem klubu. Toda pojavili so se ultraradikalci, ki so toliko časa demagogirali, kričali z raznimi bedastimi, radikalnimi frazami, da so klub uničili. Sedaj so pa "ultraradikalci" lepo pri miru, kernimajo kaj razdirati in napredujemo prav lepo — pri prijaci in je "all right and we have nothing whatever to say."

Delavskih razmer v tukajšnji okolici ne morem pohvaliti, grajati se mi skoro neumestno vidi. Delamo bolj počasi. Ne svetujem nikomur, da bi prišel sem za delom, ker ga je skoro nemogoče dobiti in dnevno se opazi brezposelne delavce, med katerimi je tudi predejšnje število rojakov, ki iščejo delo.

Približujejo se splošne volitve glavnih odborikov pri premogarski organizaciji "United Mine Workers of America". Na volilni listi sta dva kandidata za gl. predsednika, sedanjí gl. predsednik Lewis in Robert H. Harlin, sedanjí predsednik 10. distrikta U. M. W. of America, katerega je priporočal tudi že nek kantski dopisnik. In tega moža tudi jaz priporočam, da naj premogarji oddajo svoj glas temu kandidatu, katerega jaz dobro poznam kot zvestega boreca za pravice premogarjev in je še vedno pokazal, da so mu pri srečanih interesih vseh delavcev vposteljenih v premogarski industriji. Mogoče se zdi premogarjem v vzhodnih državah nekoliko preveč radikalni in da je po njih mišljenju sedanjí gl. predsednik Lewis boljši. Toda po mojem mnenju bi bil Harlin veliko boljši boritelj za pravice premogarjev, in vseled tega opozarjam vse premogarje, da naj dobro premislijo, koga bodo poslali v ta urad, ker po toči je prepozno zvoniti in ko bodo volitve končane, je nesmiselno zabavljati čez tega ali onega izvoljenega uradnika ali odborika. Jaz priporočam vsem organiziranim premogarjem, da naj oddajo glas Robert H. Harlinu, ki kandidira za gl. predsednika in Aleka Howatu, sedanjí gl. predsednik 14. distrikta U. M. W. of America, ki kandidira

za gl. podpredsednika premogarske organizacije. O slednjem je tudi že znano mlaodane slehernemu premogarju, kako zvesto se bori za pravice premogarjev v državi Kansas proti Allenovemu industrijelnemu sodišču.

Prošnji nesrečnega rojaka John Kočevarja, ki se nahaja v okrajni ječi v Telluride, Colo., so se odzvali tudi tukajšnji rojaki in prispevali v obrambni sklad \$35.30, katero vsoto smo poslali Peter Culigu, Pueblo, Colo., a prošnjo da naj to vsoto porabi v legalne svrhe, da dobi nesrečni rojak pravično obravnavo. — Vsem darovalcem se v imenu nesrečnega rojaka najlepše zahvaljujem, posebno lepo se zahvalim nabiralcem Andrej Primožiču in John Kubitichu. — Frank Milavec. —

S pota. — Zadnji moj dopis sem poslal iz države Utah, v katerem sem poročal o nagli smrti rojaka J. Cetina, in da tamokšnji premogarji še precej dobro obratujejo.

Sedaj naj nekoliko poročam iz države pelina, Wyominga, o kateri je že itak slehernemu rojaku dobro znano, da ni preveč gosto obljudena, ker je velik del te države peščena planjava. Nekateri rojaki trdijo, da so se rojaki najprvo pričeli naseljevati v to državo in da je v Rockspringu najstarejša slovenska nasebina. Koliko je na tem resnice, se ne bom prerekal in ne bom trdil ne eno ne drugo.

Mesto Rocks Springs šteje okrog šest tisoč prebivalcev, katerih polovica je Slovencev, druga polovica so pa razne narodnosti. Slovencev v Rocks Springsu so zelo podjetni in tudi napredni. V dokaz je Slov. nar. dom, razne trgovine in druge obrti katere lastujejo. Rojake naseljena v Rocks Springsu pa diči tudi lepa lastnost namreč uljudnost in gostoljubje, katero je tukaj doma. — Rovi v državi Wyoming obratujejo sedaj še dosti dobro. — V državi Wyoming je najbolj razvita ovčarstva, ker so prostrani pašniki in zelo prikladni za ovce ker so suhi. Nekako okrog 500 milj od Rocks Springsa je svetovno znani "Yellowstone Park", ki je najlepši na vsem svetu, in katerega običe na tisoče in tisoče tujcev vsako leto. — Za časa mojega bivanja v Wyomingu je priredilo društvo SNPJ v Subletu, Wyo., veselico, na katero je pa moral sleherni prinesti vsak sam pijačo, katero je hotel piti. Akoravno jaz nisem imel ničesar kar bi ugajalo mojemu želodecu ali željenu grlu, sem se udeležil te veselice in dovolili so mi prijazni rojaki vstop brez "uradne" vstopnice.

Da sem se zabaval, tega mi ni potreba omenjati, ker jaz se vsepovsod zabavam, kjer so dobri in prijazni ljudje in "kjer po mojem jeziku govore". Tudi v okolici Subleta premogarji dobro obratujejo. Kot je mogoče že marsikomu znano, se nahaja ta nasebina visoko v planinah. V dolini se pa nahaja prijazno mesto Kemmerer, kjer sem obiskal v bolnišnici rojaka Ivan Petroviča, Vincenc Zhubernika, katerih zdravstveno stanje se obrača na bolje. V Diamondville, Wyo., sem obiskal rojaka Arkota, ki se zdravi doma in bo tudi kmalo okreval.

Na poti iz države Utah v Wyoming sem se pa ustavlil v Salt Lake, City Utah, kjer sem obiskal v bolnišnici rojaka Ivan Sitkoviča, ki se zdravi za vodenico in rojaka Novljana, katerega je v premogorju v Mokerlandu pobilo. Prvi rojak se nahaja v sv. Križa bolnišnici in zadnji pa v sv. Marka. V bolnišnici sv. Marka se nahajata tudi rojaka Tolle in Ban, ki sta se ponesrečila v premogorju v Sunny Side, Utah.

Na tem potovanju sem tudi najel na rojake, ki so pred kratkim prišli iz stare domovine, nekateri iz zasedenih krajev in nekateri pa iz "osvobojene domovine". Kar ti rojaki pripovedujejo, bi bilo preveč opisati. Pripovedujejo, kako je razpadla e. kr. dunajska vlada preganjala in metala Slovence v ječo, kot nevarne puntarje in nič drugače pa tudi sedaj ni. Drugi zopet pripovedujejo o strašnem trpljenju Slovencev v zasedenem ozemlju in ravnotako tudi v "osvobodni" Jugoslaviji. Zanimivo je tudi to, ko pripovedujejo, kako vlivajo ne Jesenicah in Fažinah nove zvonove iz železa. Železni zvonovi

so bili takoj v začetku zelo po ceni, ker je bilo še dovolj železa na razpolago izza vojne. Toda sedaj je pa skoro vse železo že popabljeno in Slovence, ki ne morajo biti brez zvonjenja, si pomagajo na vsakovrstne načine. Železni zvonovi imajo menda skoro enak glas, kot se sliši po velikih ameriških gozdovih, ko kuhar razbija na kano staro železno trsničo ali kak železni pokrov, ko kliče delavce h kosilu. Kako iznajdljivi so rojaki v starem kraju, mi je pripovedoval nek rojak Vršiti bi se morala neka velika cenikvena slavnost in ob tej priliki nikakor niso mogli biti brez zvonjenja in pritrkovanja. Nekdo je prinesel nek bakren kotel kakorimne ržijo v starem kraju za kuhanje zganja, katerega je nek prebrisani skinet skrila, in isti je bil mesto "velikega" zvana, klepiče za kose klepati je bil mesto "srednjega" zvana in par kos pa mesto manjših zvonov. In fantje večji pritrkavanja so na te "zvonove" pritrkavali in vsa cerkvena slavnost se je izvršila najslavesneje. — Matija Pogorelec.

Ralph, Mich. — Volitve so končane. V tukajšnji nasebini je bil kandidat delavske farmerske stranke na drugem mestu in socialistične pa na četrtem. Na krmiu je republikanska stranka.

Ker so delavci in farmerji tako pridno oddajali glasove republikanski stranki, smo že pričeli dobivati nagrado, ki ni še zadnja. Tukajšnje lesne družbe so se naznamile, da bodo "pristigli" s prvim decembrom našo plačo. Že sedaj plačujejo zelo slabo in ko bodo še utrgali, bodo delavci v resnici delali zastoj, kot so leta 1914 in 1915, in družbe bodo imele še večji dobiček.

In to bo tako šlo naprej. Sedaj štiri leta republikanska in potem pa 4 leta demokratska. Morda kdo poreče, kaj ti več. Skoraj bi rekel, da vem. Kajti kot vsa znamenja kažejo, bodo sedaj napravili umetno paniko, plače bodo znižali in draginja bo pa ostala. In ko se bomo bližali letu 1924, bo pa zopet oživela demokratska stranka in razni njen profesionalni političarji bodo pričeli pridigovati poslušnim volilecem z delavcem in farmerjem, kako dobro so živeli, ko je imela njih stranka administracijo, kako visoke plače da so imeli delavci in kako veliko je bilo dela, kako dobro so prodajali farmerji svoje pridelke, itd. Rekli bodo ako bočete zopet živeti v takih razmerah, glasujte za demokratsko stranko. In delavci ter farmerji bodo pa res verjeli temu in bodo oddali svoje glasove kandidatom demokratske stranke. Si-cer je vse en vrag, katere stranka je na krmilu, demokratska ali pa republikanska.

Delavci in farmerji se moramo pripraviti za prihodnje volitve že sedaj in ne smemo odnehati na tem polju. Ako ne bomo prodri pri prihodnjih volitvah, tedaj bo mo gotovo leta 1928. Takrat bo socialistična stranka že tako močna, da bo lahko prodrla na cel črti in republikanski zastopniki ne bodo več mogli izključevati pravilno izvoljenih socialističnih zastopnikov, in ljudstvo bo v resnici zastopano v vseh javnih uradih. — John Fende.

Chicago, Ill. — Slavno občinstvo! V Prosveti od dne 6. novembra t. l. sem čital dopis slov. dram. društva v Chicago, v katerem dopisnik apelira na vsa slovenska društva v Chicago, da bi se v toliko sporazumela in napravila potreben korak za lastni slovenski dom. K temu koraku bi se tudi pridružil slov. delavski Sokol v Chicago. —

Slethernemu članu, ki je izvoljen od društva v veseleči odbor, je dobro znano, kakke težave, koliko dela in truda ima in poleg pa mora potrošiti še nekaj dolarjev predno dobi primerno dvorano za svojo prireditve. In ko se mu slednjiče posreči najeti dvorano, je pa treba razlagati in pojasnjevati članom kakor tudi rojakom, kje je ta dvorana.

Slovenski delavski Sokol v Chicago plačuje jako veliko najemnino od svoje dvorane in ko pa priredi kako javno telovadbo sploh javni nastop, pa mora najeti drugo večjo dvorano in zopet plačati precejšnjo vsoto. — Toliko v pojasnilo. — Starosta slov. del. Sokola v Chicago.

Ameriške vesti.

NEPRIJETEN DOŽIVLJAJ KLEVELANDČANA.

Chicago, Ill. — Ko je pozno ponoči stopal po ulici William V. Reid iz Clevelanda proti Lincolnovi cesti, ki se muči po opravih v mestu, mu je nasproti prišel zaljubljen parček, ki se je lepo držal pod pazduho. Parček je prišel počasi vstric njega, a v tem trenutku je "ljubimec" spustil svojo "ljubimko," potegnil je iz žepa samokres in dejal Reidu "dvigni roke kvišku."

KROŽEK POŠTNIH ROPARJEV SE MNOŽI PO ŠTEVILU ČLANOV.

Council Bluffs, Neb. — Čimdalj traja preiskava zaradi roparskega napada na poštni vlak, toliko jasneje postaja, da je bil roparski krožek precej številen. Prva poročila so govorila, da so mladi fantje izvršili rop, a zdaj je dognana reč, da je pri ropu sodelovalo najmanj šest oseb. Pet roparjev imajo že pod ključem, šestega pa oblasti še iščejo.

Šesta oseba, ki jo žele dobiti poštne oblasti v svoje roke, je Keith Collins, bivši lajtnant v letalskem oddelku, ki je bil odlikovan z mnogimi vojaškimi dekoracijami. Bil je v službi unionpacifične železniške družbe in po poklicu je inženir.

Dozdaj so tile ptički pod ključem: Orville Phillips, star 17 let; Merl Phillips, star 19 let; Fred E. Poffenberger, star 19 let; T. A. Daly, star 45 let in H. A. Reed, star 45 let.

Dalyja in Reeda so aretirali zvečer, ko je nastala že trda noč. Denar so našli v kofarčku na Dalyjevem domu, ko je Reed na pravil svojo izpoved.

KAKO PADAJO CENE.

Chicago, Ill. — Medtem ko velbizniško časopisje pripoveduje, kako pada cena sladkorju, ki je morala pasti, ker je bila umetno nagnana navzgor, se pa draže kokaška jajca, ki so tudi zelo potrebna za ljudsko prehranitev, da je strah in groza. V soboto je stal tucat kokoških jajc šest in devetdeset centov, dasiravno so veliki dnevniki v isti sapi poročali, da kokaški piča se je pa scenila. O splošnem padanju cen se ne more govoriti, kajti tudi kruh ima še vedno vojne cene, ampak govori se lahko le o nestalnosti tržnih cen, kar toliko pomeni, če cene enemu produktu padejo, se pridruženem povisajo.

BRAT WILSONOVE ŽENE ZAPLETEN V PODKUPNINSKO AFERO.

New York, N. Y. — Pri preskavi poslovanja vladnega plovbenega odbora za časa vojne je prišlo na dan, da so privatni ladjogradniški interesi podkupili uradnike v omenjenem vladnem odboru. Priča Tucker K. Sands je izpovedal v soboto, da je bilo razdeljenih več kot 30.000 dolarjev in od vsakega je prejel gotov denar tudi R. W. Bolling, Wilsonov svak. Izpoved je povzročila veliko senzacijo.

STARA METODA SE NI OBNEŠLA.

Chicago, Ill. — Mestna policija je dobila novega policijskega začelnika, z njim seveda pa novega načelnika detektivskega biroja.

ja. Nove metode, tako pravijo, poznajo dobro. In tako je tudi novi detektivski načelnik odredil, da polove vse osumljene osebe, ki jih srečajo detektivi na cesti. Detektivi so ubogali in predno je minilo štiri in dvajset ur, je bilo že devetdeset tatrov, sleparjev, vlomilcev, banditov itd. za omreženimi okni.

Inozemstvo.

Jugoslovanski delegat v ženevski skupščini rešuje vprašanje Armenije. Ženeva, 22. nov. — Jugoslovanski delegat Spaljković je danes apeliral na skupščino lige narodov, da se izvoli odsek, ki naj izdelata načrt za obrambo neodvisnosti Armenije.

Anglija dovoli Konstantinu povratek na Grško.

Pariz, 22. nov. — Anglija je naenkrat spremenila svoje stališče napram Grki in bo dovolila, da se bivači grški kralj Konstantin vrne na svoj prestol, čeprav je pred štirimi leti pomagala oziroma vodila akcije, da je bil Konstantin brenjen s trona. To je postalo odlično, ko so listi prinesli vest, da je angleški zunanji minister obvestil francoskega ministrskega predsednika, da naj odloži svoj odhod v London, kajti Lloyd George je "bolan".

Pariski listi protestirajo proti povratku Konstantina na Grško in napadajo Lloydja Georgea. "Temps" piše, da je Anglija poslala tajnega odposlanca v Lacerno, da dobi njega garancije, da bo kralj nadaljeval Venizelosovo politiko.

USODA JEKLAJSKIH DELAVCEV.

Jackson, O. — Iz Jiscovega plavža je tekla raztopljena ruda v jarek, v katerem je bilo malo vode. Naenkrat je nastala silna eksplozija, ki je ubila tri delavce. Pri Glohovem plavžu se je zgodila slična nesreča. Razlika je toliko, da ni eksplozija ubila nikogar, ampak delavec David Markham je izgubil obe nogi. Take nesreče niso prav nič nevarnega v jeklarnah. Jeklarski delavci so vedno v življenjski nevarnosti kot rudarji. Če bi podjetniki uvedli prave varnostne naprave, bi se število takih nesreč skrénilo.

BANDITJE SO OBOPALI SAMOTARJA.

Verona, Pa. — Neznani tolovaji so pobili na tla 45-letnega Louisa Budwella, ki je samotaril v svoji leseni koči. Ukradli so mu štirinajst tisoč dolarjev, prihranke njegovega dela skozi pet in dvajset let v jeklarni.

MILNARSKI PROFIT.

Washington, D. C. — Milnarji več čas vpijejo, da so veliki siromaki. Poročilo svezne obrtne komisije, ki sloni na podlagi obširne preiskave, pa pripoveduje, da so imeli siromasni milnarji skozi pet let po 24,4 odstotkov profita od svoje glavnice.

NEVARNI GAZOLIN.

Quebec, Can. — Zgoreli sta dve ženi in sedem otrok, ko je eksplozirala posoda za gazolin in zapalila hišo. Nezgodna se je dogodila v malem mestu Padouzu.

RUDARJI NE HODITE V WHARTON, N. J.

Wharton, N. J. — Tukajšnji rudarji, ki kopljejo železno rudo v rudnikih Thomas-Iron kompanije, so se odločili, da ostanejo na stavki, dokler kompanija ne prizna njihovih zahtev.

RUDARJI SO SLEKLI ŽETVI.

Chicago, Ill. — Trije zamorski banditje so slekli Daniel Ryana in James Birella do nagega in ju pustili v preriji.

VLAK JE SKOČIL RAZ TIR.

Veversburg, Ind. — Tukaj je skočil raz tir osebni vlak števil. 44. Tir sta zapustila dva navadna voza in en spalni voz. Nesreča se je dogodila smo milje od tukaj.

Poljako-ruska konferenca suspendirana.

Varšava, Poljska, 22. nov. — Mirovna konferenca v Rigi je suspendirana. Joffe, predsednik sovjetske delegacije, je obvestil Poljake, da pogajanja za mir ne bo toliko časa, dokler se poljske čete ne umaknejo iz nevturalne cone in dokler Poljaki ne internirajo vseh beguncev, ki so pobegnili čez premirno črto na poljska tla. Poljska vlada je že storila vse korake, da zadosti zahtevam sovetov in upati je, da se konferenca zopet ponovi v štirindvajsetih urah. Vsa vzhodna Galicija in poljsko ozemlje ob premirni črti je poplavljen z begunci iz Ukrajine in Bele Rusije, ki beže pred prodirajočimi rdečimi četami.

ANGLEŠKI KOLJEJO IROE NA DEBELO.

London, 22. nov. — Masaker v dublinskem parku Croke je sledil sinfajnovskemu navalu na angleške oficirje v hotelih. Štirinajst častnikov je bilo ustreljenih in šest ranjenih. Skupine obojestranskih sinfajnovcev so obiskale skoraj vse hotele v nedeljo zjutraj in streljale na goste, ki so jih zasuli v sobah. Naval je bil dobro organiziran in izvršil se je skoraj na minuto istočasno po vsem mestu.

AMERIŠKI RDEČI KRIŠ NASTIČUJE VRANGLOVE BEGUNCE.

Carigrad, 22. nov. — Ameriški Rdeči križ je prevzel večje število Vranglovih beguncev v svojo oskrbo. Begunci se še nahajajo na parnikih v luki. Dva vlaka beguncev sta odrinila v Jugoslavijo. Druge pošljejo na otok Lemnos in na Galipoli.

NEMŠKO-RUSKA MONARHISTIČNA ZAROTA.

Berlin, 22. nov. — "Vollja Rošije", glasilo Kerenskijevih pristavcev v Pragi, piše o veliki monarhistični zaroti, katero so zasnovali nemški in ruski reakcionarji. Zarota ima za cilj vpostavljenje monarhije v centralni Evropi in Rusiji. Glavna voditeljica zarote sta general Ludendorf in general Biskupski. Načrt določa, da se najprej organizira nemško-ruska unija in potem se vzame Ogrska v alijanco. Velika Rusija se vpostavi z razdelitvijo in aneksijo Poljske, Rumunije in Galicije; Nemška dobi nazaj svoj del Poljske in anektira Avstrijo ter del Češke; Ogrska vzame nazaj Slovačijo in dele Rumunije in Jugoslavije. Zarotniki bi radi kupili nevtralnost Italije s severnim delom Jugoslavije.

AVSTRILJSKI VOJAKI.

Moskva, 18. nov. — brezlično čez London, 22. nov. — Čiderin, komisar zunanjih zadev sovjetske vlade, je danes poslal Angliji ostro noto s avarijom, da naj Angleži drže roke proč od Batuma na zapadnem obrežju Kavkazije.

AVSTRILJSKI VOJAKI.

Moskva, ki so bili vojaki v avstrijski vojski za časa svetovne vojne, sedaj lahko pridejo iz Jugoslavije v Ameriko, če vam na prvi tozgodovni prošnji in druge potrebne listine. MATIJA SKENDER, javni notar za Ameriko in stari kraj, 6227 East St., Pittsburgh, Pa.

AVSTRILJSKI VOJAKI.

On vam jamči, da gride osebe, ki si jo želijo k sobi, — ali pa vam povrne denar. — V vseh pravnih in notarskih poslih pa v zadevah, ki so v zvezi s potovanjem vaših ljudi iz starega kraja, se obrnite nanj, pa bo vse v vseh zadovoljni, saj, on je za vas, a vi bodite sanj.

AVSTRILJSKI VOJAKI.

"Prosveta" prinaša zanimive vesti vsak dan. Ali ste naročeni na dnevnik "Prosveta"?

tator. Monarhistične čete na Bavarskem imajo pomagati Krausu, da se dobro utrdi v Avstriji. Istočasno napadejo Bavarel in Madžari Čehoslovakije pod vodstvom nemških častnikov. Načrt je bil zasnovan letos v marecu in v septembru je bil sprejet v Monakovem in v Budapešti. "Vollja Rošije" obljubljuje, da objavi še druge podrobnosti zarote. Stvar je povzročila med Čehi veliko senzacijo.

AVSTRILJSKI VOJAKI.

Moskva, 18. nov. — brezlično čez London, 22. nov. — Čiderin, komisar zunanjih zadev sovjetske vlade, je danes poslal Angliji ostro noto s avarijom, da naj Angleži drže roke proč od Batuma na zapadnem obrežju Kavkazije.

AVSTRILJSKI VOJAKI.

Moskva, ki so bili vojaki v avstrijski vojski za časa svetovne vojne, sedaj lahko pridejo iz Jugoslavije v Ameriko, če vam na prvi tozgodovni prošnji in druge potrebne listine. MATIJA SKENDER, javni notar za Ameriko in stari kraj, 6227 East St., Pittsburgh, Pa.

AVSTRILJSKI VOJAKI.

On vam jamči, da gride osebe, ki si jo želijo k sobi, — ali pa vam povrne denar. — V vseh pravnih in notarskih poslih pa v zadevah, ki so v zvezi s potovanjem vaših ljudi iz starega kraja, se obrnite nanj, pa bo vse v vseh zadovoljni, saj, on je za vas, a vi bodite sanj.

AVSTRILJSKI VOJAKI.

"Prosveta" prinaša zanimive vesti vsak dan. Ali ste naročeni na dnevnik "Prosveta"?

AVSTRILJSKI VOJAKI.

Moskva, ki so bili vojaki v avstrijski vojski za časa svetovne vojne, sedaj lahko pridejo iz Jugoslavije v Ameriko, če vam na prvi tozgodovni prošnji in druge potrebne listine. MATIJA SKENDER, javni notar za Ameriko in stari kraj, 6227 East St., Pittsburgh, Pa.

AVSTRILJSKI VOJAKI.

On vam jamči, da gride osebe, ki si jo želijo k sobi, — ali pa vam povrne denar. — V vseh pravnih in notarskih poslih pa v zadevah, ki so v zvezi s potovanjem vaših ljudi iz starega kraja, se obrnite nanj, pa bo vse v vseh zadovoljni, saj, on je za vas, a vi bodite sanj.

AVSTRILJSKI VOJAKI.

"Prosveta" prinaša zanimive vesti vsak dan. Ali ste naročeni na dnevnik "Prosveta"?

Slovenska Narodna Podporna Jednota. Ustanovljena 9. aprila 1904. Glavni stan: 2857-89 50. LAWDALE AVE., CHICAGO, ILLINOIS. Izvrševalni odbor, Nadporni odbor, Tiskovni odbor, Zadrževalni odbor.

policiasti ustrelili katoliškega duhovna Griffina, ki je pred 3 dnevi izgubil Griffin se je pripravljaj na pot v Ameriko, kjer je imel pričati pri preskavi irskih razmer v Washingtonu. Včeraj so pa dečki našli njegovo truplo v blatu kake štiri milje od Galwaya. Duhoven ima luknjo v senu, katero je naredila krogla. To je prvi irski duhoven, ki so ga Angleži ubili po mnogih letih.

SREČNE IN VESELE BOŽIČNE PRAZNIKE. lahko napravite svojem v domovini, ako jim pošljete primerno vsoto denarja, ki naj jim bo v pomoč in podpore za prijetnejše božične praznike. Vsak rojak je dolžan, kot se nikoli prej. Vsakdo jih pošlje lahko točno in hitro po dnevnem kursu, navadnim ali pa breznavnim potom, samo obrnite se do naše banke trdnosti.

EMIL KISS BANKER. 123 Second Avenue, New York.

ki vam daje dragoceno vna pojasnila tudi za druge banke pošto in glede pošiljanja denarja v domovino. Če želite dobiti svojce in domovino, obrnite se na nas. Pradonjamo parobrodna vozna listina vsak štiri in postrleha je točno, solidna in najcenejša. Bilo za kablinskih opravil v domovini, obrnite se vsolej do naše trdnosti, kar vam oprešlja vse pošto hitro in v popolno zadovoljstvo vsakemu, ki se obnaša do nas. Vsi navesti so dajajo brezplačno, hitro in v materinskem jeziku.

BOŽIČ. je blizo. Najbolje, najceneje in najpotrebnejši dar za vaše sorodnike v domovini je denar. Malo dolarjev veliko kron. Mi pošljemo vaš denar po najnižjem kursu, ter je izplačan v starem kraju hitro in točno, na kar vam po nekaj tednih s potrdilom in lastnoročnim podpisom prejemalca dokažemo to. NEMETH STATE BANK. IVAN NEMETH, predsednik. 10 East 22nd St., NEW YORK 1597 Second Ave.

Novice iz Jugoslavije.

Volilni manifest "Socijalističke Radničke Partije Jugoslavije." Glasilo hrvatskih centrističkih socijalistov "Slobodna Rijeka" v Zagrebu je objavila dne 23. t. m. svoj volilni manifest. Kakor znano, se hrvatski, bosanski in arabski centristički socijalisti, ki so se odedelili od komunistične stranke, samostojno udeležili volitev v konstituantno. Ker nam že na prvi pogled zbudijo pozornost, je to, da je stranka v svojem naslovu izpustila ime "komunisti" in se nazivlje samo še z imenom "socijalistička radniška partija". To so centristički stori-li največ vseh tedaj, ker ime "komunisti" danes profanira delavsko gibanje. V volilnem programu se najprej konstatira, da je delavstvo Jugoslavije doslej ves čas ječalo pod pezo buržoaznih diktatorjev in je bilo brez vsakršne svobode in pravice; dalje, da je volilni red potvorba splošne volilne pravice, ker nimajo žene pravice glasovati in so poleg tega uvedeni še takozvani "kvalificirani" mandati, s čimur si je buržoazija že v naprej zagotovila večino. Predvsem se manifest obrača zoper politiko vojne, za samoodlobo narodov, ter zoper reakcijo, ki hoče udušiti rusko revolucijo. Posebej se manifest obrača zoper "Seljaško (Radničko) stranko" (klerikalno) stranko, "ki je stranka škofov, kanonikov in duhovščine in stremi za tem, da obnovi one srednjeveške razmere, ko so duhovski oblastniki v zvezi s posvetnimi knezi zažgali Matijo Gubca, prvega kmetijskega revolucionarja v Jugoslaviji. O komunistih pravi manifest: "Komunisti, piklički, centralisti, še v vsem pokoravajo komandi svojega mislje iz Belgrade. Ti laži, komunisti" propagirajo republiko, pa poljubljajo roke monarhistom. Propagirajo revolucijo, ko se pa ljudstvo dvigne, se strahopetno poskrbijo. Vlada grozi s akcijami, v resnici pa pišejo mile prošnje. Lažejo vseprek, ker drugače tudi ne morejo, ko jih ven-

dar vodijo tajniki in inšpektorji belgrajskih ministrov in razni ministrski zetje in botri. Komunistična stranka je stranka avarturistov in teroristov." — O taktiki stranke pravi manifest: "Vemo, da se prevrti ne vrše potom parlamentov, temveč potom revolucije, treba pa nam je vseeno izkoristiti vsa sredstva, ki jih imamo na razpolago, da pospešimo socijalizem in utrdimo delavsko postopanje. — V programu parlamentarnega dela grede centristički v boj s parolo: "Za kruh in svobodo!" Zahtevajo demokratizacijo javne uprave, milico, zborovalno svobodo, enakopravnost žena, svobodo vesti, šolsko reformo, odpravo davkov, ki obtežujejo delavno ljudstvo, dalje nacionalizacijo in socijalizacijo na vseh poljih narodnega gospodarstva, delavsko zaščito, odpravo tajne diplomacije, štrajka; skratka demokratično jugoslovansko republiko. — V tem programu parlamentarnega dela se centristički socijalisti prav nič ne razlikujejo od socijalne demokracije.

Dr. Korošec med kvalificiranci! Ne pikanterija, ampak naravnost senzacija je dejstvo, da dr. Korošec, šef Slovenske Ljudske Stranke, ne kandidira na splošni listi, ki je res pravi demokratični izraz ljudske volje, ampak na listi kvalificirancev, na tem skrajno reakcijskem privrsočnem ušesnem sedanjem volilnem redu. Če se mora šef stranke potegniti tako daleč nazaj, potem to nekaj pomeni. Ali je res že izgubil toliko na svojem političnem ugledu? SIS ima vendar dovolj dohtarjev na razpolago, ki komaj čakajo na mandat. Ali jim dr. Korošec tega ne privoščiti? Ali pa morebiti smatra vso katoliško inteligenco za popolnoma nesposobno? Kdo ve, kaj se ve?

Žena umorila svojega moža. Dne 19. oktobra se je zgodila strahovita tragedija na Rogatnici ob Čermoših v hiši posestnika Kitaka. Ko je baje prišel zvečer mož iz svoje vinake kleti malo vinjen domov, je začela žena po njem udrihati (v prepiru) z lesenim klijem po glavi, ter ga na mestu ubila. Navzlic njegovim

prošnjim "ljuba Tereza, pusti me," prizadala mu je mnogo udarcev, ter mu tudi roko zlomila. Poročena sta bila šele kakih 8 mesecev. Značilno je, da je bila ta morilka članica III. reda (tzv. terciarka). Izročili so jo sodišču.

Čete generala Jukića v Subotici. Nekateri hrvatski listi poročajo, da se nahaja v Subotici okrog 15.000 mož bivše armade kontrarevolucionarnega generala Jukića. Te ruske čete čakajo sedaj v Subotici na odhod na Krim, da se pridružio tam armadi generala Wrangla. General Mueller, glavni pooblaščenec generala Wrangla v Parizu, je te dni že poslal denarni fond, ki se bo porabil za oskrbo ostankov Jukićevih vojske. Kakor vse kaže gre belgrajska vlada ruskim kontrarevolucionarjem povsod na roko in je očitno sklenila tudi dogovor z Wranglom. Kakor smo že javili se bo v kratkem priselilo v Jugoslavijo zopet 10.000 ruskih beguncev.

Umri je sohr. Smuk Ivan, mizarški pomočnik, v deželni bolnici. Podlegel je operaciji na slepiču. Pokojni je bil dolgoletni član mizarške organizacije, ter član načelstva. Bil je vnet pristaja svoje organizacije, ter odkrit prijatelj vsem, ki so ga poznali.

Žensko volilno pravico hočejo odpraviti na Ogrskem. Zakonodajni predlog v tem slučaju je že predložen parlamentu. Iz tega je razvidno, da klerikalci niso načelno za žensko volilno pravico, temveč da so zanjo le takrat, če vedo, da jim bi nesla.

Venizelos ubija. V zapornih v Kivall je podlegel kot žrtev Venizelovega sistema eden najdelavnejših bojnikov mladogrškega socijalističnega gibanja Panagiotis Zeos, tajnik Zveze tobačnih delavcev v Eolunu. Vsa grška javnost se zgraža nad novim političnim zločinom razbojnika Venizelosa. Grški proletarci so se nazadom v grozno potopili, da bodo njegovo smrt krvavo maščevali. Proletarijatu drugih dežel so naslovili poziv, naj jim pomaga v njihovem boju zoper režim atenske bele garde.

Fabro in Rossijeva sta prišla v tem še dvakrat naokoli. Ko pa je zopet zaigrala godba, sta izgubila pri spodnjih vratih iz dvorane.

"Kdo je pa v oni gruči pri srednjih vratih?" je vprašal Podlipnik čez nekoliko časa.

Stala je tamkaj petorica skrbno počesanih gospodov in obratih, da so se svetila lica. Skoro vsi so enako odpirali usta pri govorjenju in se enako diskretno smejali.

"To ni težko uganiti," j' odgovoril Demirose. "Kakor vidite, so vsi ene baže in enega kroja. Ako skrijete prvega in pokažete drugega, ne poznate, da ste zamenjali. Magistratovci so, gotovo že druge vrste, dasi ne poznam njih stopinj. Naši nasprotniki so vsi vprek in stavim kolikor hočete, da se njih razgovori vrte sedaj samo o deputaciji okoličanov, ki je odšla te dni na Dunaj, da se predstavi cesarju in prosí pomoči zoper pravice, ki jih koplječi dan na dan magistrat proti Slovincem v okolici."

"Dobro ste poučeni o vsem, kar se godi v slovenskem taboru, gospod Demirose", se je začudil Podlipnik. "Sej vem še jaz to novice komaj par dni."

"Moje informacije so iz prvega vira, gospod Podlipnik. Čemu bi vam zakrival, imam jih od svojega učitelja slovensčine, od gospoda Cegnarja."

"On vas poučuje No, potem se ne čudim o ničemer več. Pač pa vam moram čestitati, da imate takšnega učitelja. Poznam ga že osebno. Da bi imel Slovenci v mestu več takšnih mož!"

"Prav pravite. Toda jaz bi želel gospoda Cegnarja vendarle nekoliko drugačnega."

"Kakšnega?" se je vnovič začudil Podlipnik in se obrnil k tovariš. "Vi ga seveda bolj poznate kot jaz, ker z njim večkrat občujete. Kaj imate proti njemu?"

Demirose se je nasmehnil in nadelnil komelec na kolena. Nekoliko časa je zrl skozi palme na gručo magistratovcev ter dejal:

"Vidite, oni tamle imajo lahko. Nobenega nimajo nad seboj razen Japana, ki ne zahteva od njih drugega; kakor da obračajo kozolce tam, kjer on hoče in vidi, da je potrebno. Drugače je drugin, in recimo, med njimi tudi gospodu Cegnarju. Prijatelj, on je — uradnik in kot tak ima vezane roke in zlasti so tesne te vezi in režejo v meso v sedanjih časih. Drugačnega bi si želel torej gospoda Cegnarja samo v tem oziru, da bi bil neodvisen, da bi ne bil uradnik."

Podlipnik je vzdihnil, a ni odgovoril ničesar. Demirose pa je nadaljeval z neko ognjevitostjo, lastno edino le ljudim narodom:

"Ako hočete Slovenci doseči svoje pravice, je prva vaša dolžnost, da si vzgajate neodvisne ljudi. Uradništvo mora skrbeti zase, mora plesati kakor gode država, od najmanjšega do največjega. Plemstva nimate in vam ga tudi ni treba. A imate kmeta, imate obrtnika in delavca. Zanje skrbite, da dobijo zadostno izobrazbo, da spoznajo, kaj je narodu treba, da postanejo značajni, trdni in neomajni."

Podlipnik je vzdihnil, a ni odgovoril ničesar. Demirose pa je nadaljeval z neko ognjevitostjo, lastno edino le ljudim narodom:

"Ako hočete Slovenci doseči svoje pravice, je prva vaša dolžnost, da si vzgajate neodvisne ljudi. Uradništvo mora skrbeti zase, mora plesati kakor gode država, od najmanjšega do največjega. Plemstva nimate in vam ga tudi ni treba. A imate kmeta, imate obrtnika in delavca. Zanje skrbite, da dobijo zadostno izobrazbo, da spoznajo, kaj je narodu treba, da postanejo značajni, trdni in neomajni."

(Dalje prihodnjik.)

Laži - zadržne prodajalne v pravi luči.

(Piše Dorothy Walton.)

(Nadaljevanje.)

"Harrison Parker, ki sedaj kandidira za gubernorja (bilo je namreč še pred volitvami), John Coe, bivši superintendent šikasko-poulične železnice in Hawkinson, predsednik Wilkesove tovarne za kotle". Že prej omenjena uradnica, ki me je spremljala v ta urad, mi je hitro pokazala zbirko fotografij, kjer je imela slike teh uradnikov.

"In članstvo vaše organizacije je gotovo izvolilo potom volitev te gospode za zaupnike", sem jo vprašala.

"Ne verjamem. Otto, ali je vam mogoče znano, ali so ti zaupniki izvoljeni od članov?"

Odmalaj je z glavo in zamrmljal "o, ti so kar sami sebe doleteli".

"Ali, kdo pa nastavlja upravitelje v prodajalnah in kdo določa, kako naj se porabi denar," sem vprašala, nadalje.

"O zaupniki vse to izvršijo. Toda v ustavi je neka točka, ki se glasi, da se lahko zaupnika odstavi ako ne vrši svoje službe", je takoj popravila. "Vidite, to bi bilo neprirodno, ako bi bilo dano na volitve vsem članom in vsako malo zadevo."

"O gotovo, da. Torej, kakor razumem, član vaše združne zveze dobi pet odstotkov odbitka in poleg tega pa še dividende, ali ne?"

"Da, tako je. Pri nas plačujemo dvakrat na leto dividende. Prošlo leto smo plačali po sedem in osem odstotkov dividende, in kakor upamo, bomo plačali koncem prihodnjega fiskalnega pol leta deset odstotkov. Kdor kupi delnice, ima koristi od vsega, kar lastuje ta organizacija, prodajaln. do dveh veletrgovin, tovarne in posestva v Michiganu, kjer lastuje ta zveza 15.000 akrov sveta."

"Torej imate lastne tovarne, kjer izdelujete potrebščine za vaše prodajalne?"

"Da, nekaj potrebščin dobivamo iz naših lastnih tovarn. Ta zveza ima namreč kontrolo nad "Amboy Products Company", ki ima svojo tovarno na 35. in Morgan česti. V tej tovarni izdelujejo takozvane Bright Mawinove izdelke, gum za zvečenje, razne ekstrakte in podobne reči."

"O tako, člani te zveze imajo torej kontrolo nad to družbo", sem hitro zastavila vprašanje. Spomnila sem se namreč, da ta družba lastuje velike tovarne in se mi je nekako čudno zdelo, da bi prepustila kontrolo komu drugemu.

"O da, mi lastujemo 51 odstotkov vseh delnic", je odgovorila.

"Ali imate prodajalne še kje drugje, kot v Chicagu?"

"O gotovo. Ustanovili smo prodajalne po celi državi Illinois, Michigan in Indiana. Prodajalne so v mestu Wheatonu, Evanstonu, Kankakeju, Barringtonu, Hammond in Valparaisu in še v več drugih mestih."

"In to zvezo ste ustanovili šele pred poldrugim letom?"

"Da."

"Napravili ste prav dober napredek" sem odgovorila in zapustila pisarno. Videlo se mi je vse nekako sumljivo, kako mora biti to podjetje "zadržno", ker imajo trije zaupniki popolno kontrolo nad vsem.

V shrambi za listine v mestni hiši, kjer hranijo vse uradne listine je tudi precej debela knjiga, ki ima številko 15.460 in na strani 168 je hranjena neka uradna listina s sedmimi listi. Ta listina je že precej zamazana in smečkana, katero naj bi pa sleherni član te združne zveze smel pазno prečitati.

V tej listini se precej govori o notranji upravi "The Co-operative Society of America." Ta listina je namreč vključena lastniška pravica, ki je bila izdana na 20. februarja 1919 v imenu Edith Parkerjeve, žene Harrisona Parkerja in ki daje lastniško pravico Harrisonu Parkerju, Johnu Coeju in N. H. Hawkinsonu do gotovega posestva v Michiganu. Ta lastniška pravica daje po dokumentu polnomoč in pravico razpolagati vsaki čas z vsem denarjem in sploh premoženjem katero pripada temu posestvu, za ustanovitev in obrat gro-

cerijskih in drugih prodajaln, veletrgovin in malih prodajaln, v Chicagu ali kjerkoli si že bode. Ta dokument daje še sledeče pravice zaupnikom ali pooblaščenim upraviteljem:

1) Pravico do glasovanja osebno ali s pooblastilom za vse delnice glaseče se na to posestvo brez ozira, kedaj da so bile izdane.

2) V slučaju smrti, odstopa ali nezmožnosti katkega pooblaščenega upravitelja, ostali upravitelji imajo pravico sprejeti vsako resignacijo in pooblastiti katkega drugega.

3) Imajo popolno zakonito lastniško pravico do vsega premoženja, ki pripada k temu posestvu vsaki čas in imajo polnomoč razpolagati kakor že hočejo s tem premoženjem.

(Dalje prih.)

MIDWAY, PA. — VABILO.

Uljudno vabimo vse rojake ostroma Jugoslovane iz naselbine in bližnje okolice, kakor tudi vsa društva in klube, da se mnogostevilno udeležijo veselice, katero priredi društvo "ZDRUŽI SE SLOVENC" št. 101, S. D. P. Z. na ZAHVALNI DAN dne 26. novembra 1920 v dvorani društva "Glas Naroda" S. N. P. J. v Midway, Pa.

Začetek veselice točno ob 2 uri popoldne. Vstopnina za moške je 50c, ženske so proste vstopnine.

Za vsestransko točno in dobro postrežbo bode skrbel veselični odbor. Igrala bode izvrstna godba, torej na svidenje dne 26. novembra t. l. Pridite vsi in se zabavajte z nami, ob priliki vam to gostoljubnost vrnemo.

Društveni člani plačajo vstopnino, če se udeležijo veselice ali ne, tak je sklep društva in želji se, da se upošteva. Martin Strupek, tajnik.

VABILO NA JAVNI SHOD!

Uljudno so vabljeni vsi rojaki mesta La Salle, da se udeležijo shoda delničarjev Slovenskega doma v La Salle, Ill, v nedeljo 28. novembra 1920 popoldne ob dveh. Razpravljajo se bo o potrebi in koristih ustanovitve "DELAVSKE ZADRUŽNE PRODAJALNE".

Torej rojaki, vsi na shod brez razlike vašega osebnega prepričanja, pokažite, da se zavedate koristi trpina delavca. Pripeljte s seboj svoje prijatelje in znanke. Sklicatelj: Anton Udovič in Rafael Mallen, zastopnika narodne konsumne združne družbe v La Salle, Ill.

SLAVONIC IMMIGRANT BANK

pošljala v stari kraj jugoslovanske krome in dinare po ti le cenit:

Cene denarja do druge odredbe:

1000 kron za . . . \$	8.40
5000 kron za . . .	41.50
10000 kron za . . .	82.00
50000 kron za . . .	405.00
100000 kron za . . .	790.00
1000 dinara za	31.90

Cene kronam in dinarjem se vsaki dan menjajo, rastejo ali padajo. Slavonic Immigrant Banka, vam bode računala po cenit onega dne ko sprejme od vas denar.

SLAVONIC IMMIGRANT BANK
436 West 23rd Street,
NEW YORK, N. Y.

Josip Kostanjevec:
NA SOLNČNIH TLEH.
POVEST.

(Nadaljevanje.)

"Ako se vam ljubi, pojdiva nekoliko naokoli, gospod Podlipnik," ga je zdrnil Demirose. "Poglejva si malo to vrvenje, morda najdeva kaj zanimivega. Kjer je dosti ljudi, se vedno kaj novega doživi. Zakaj vsakdo živi življenje drugemu neznano in skrito. Ne spuščam se rad v vrtime, ljubše mi je, da opazujem od daleč. In pameten človek se pri tem mnogo nauči. Hočete torej z menoj?"

Podlipnik je bil zadovoljen. Takoj sta vstala in se odpravila. V veliki plesni dvorani je opazil Demirose v zatku nekaterih širokolistnih palm skrito poblaznjeno klopeco, podobno ozki otomanski. Nobenega ni bilo tamkaj, a vsak čas jo lahko kdo zasede. Naglo potegne Podlipnika za sabo in v tistem hipu sta že udobno sedela za palmami. Odtam sta imela razgled po vsej dvorani, videti in opaziti sta morala vsakega, a sama sta bila skrita v poluseneni in tako varna pred radovednimi tujimi očmi. Bil je pravkar odmor in pari so se sprehajali po dvorani. Mnogo jih je že šlo mimo, tujih in nepoznanih. Ker prime Demirose Podlipnika za roko in ga vpraša:

"Ali vidite?"

Podlipnik se ozre v pokazani smeri. Prihajal je mladi Fabro in na njegovo desnico se je opirala, vitka dama. Neka sarkastična poteza se je ertala na njenem lepem ponosnem obrazu, ko je stopala mimo njiju, tesno se dotikajoč Fabrove rane. Kakor bi hotela kljubovati nevidnim sovražnikom, se je zrealilo nje veliko temno oko. Bila je lepa, a ta lepota ni bila privlačna, akoro je človeka odbijala. Na Podlipnika je napravila neprijeten in mučen vtis.

"Kdo je ta dama?" je vprašal tovariša. "Poznate?"

Demirose ni takoj odgovoril zrl je z odhajajočim parom globoko zamišljen. Podlipnik je moral ponoviti svoje vprašanje. Kakor bi se vzdramil iz mučnih sanj, je odgovoril Demirose:

"To je gospa magistratnega svetnika Rossija."

Podlipnik je samo pokimal in se ozrl na tovariša. Demirose je izgovoril besede tako čudno, kakor bi jim hotel dati poseben pomen.

"Njen mož je staričav, majhen in neznanen", je nadaljeval Demirose, kakor bi to pravil samemu sebi. Podlipnik je razumel.

"Vi torej mislite!" je vprašal zateglo.

"Da je tukaj izvor vse nesreče Elzine," je odgovoril počasi Demirose in umolknil, kakor bi se bil ostražil sam svojega glasu.

CUNARD LINE
PARNIK "CARONIA"
20.000 tonclat
Odpluje dne 15. januarja.
V TRST MIMO NAPULJA.
Cena tretjem razredu je \$104.50
in \$5 vojnega davka.
Oglasite se pri bližnjem Cunard agentu.

VOJNA JE PRENEHALA!
HENRY C. ZARO, BANKIR,
naznanja vsem rojakom, da je vojna z Italijo končana.
PROGLAŠEN JE MIR, DALMACIJA JE REŠENA.
POMAGAJTE DOMOVINI!
Kupujte jugoslovanske dinare — krome, dokler so še po niski cenit, ker za vsak dolar vložen v ta denar prinese deset.
V Jugoslaviji je sedaj mir. Jugoslavija je postala velika in močna država, ki se da primerjati z vsako evropsko silo, torej ni povoda, zakaj bi njen denar ne imel dobre vrednosti. Vaš hrvatski bankir Zaro, vam da po najnižji cenit denar in jamstvo za vlogo.
HITITE Z DOBIVANJEM SVOJIH SOROČNIKOV V ZDR. DRŽAVE.
Vsi, ki želite dobiti svojce v Ameriko, je skrajni čas, da hitite s tem, ker pred parlamentom je zakon, ki ima namen zabraniti izdajanje dovoljenja za dohod v Ameriko in za vsako naseljevanje sploh. Ta zakon bo nedvomno kmalu sprejet in stopi takoj v veljavno. Ravno radi tega hitite. Bankir H. C. Zaro je odprl saloni radi tega svoj urad v Zagrebu, Gajeva ulica 47 III., kjer ima upošlenih veliko število uradnikov, da točneje in hitreje odpravljajo potnike, predno stopi ta zakon v veljavo. On vam daje pisno jamstvo za dobavo svojcev, ali pa da se vam vrne denar ako, oseba ne pride sem.
Dajejo se brezplačna navodila in nasveti za vse karkoli potrebujete; samo pišite in upražajte vašega hrvatskega od države pooblaščenega bankirja
HENRY C. ZARO,
39 COOPER SQUARE,
NEW YORK, N. Y.